

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності

(повна назва навчальної дисципліни)

для підготовки
студентів освітнього
ступеня

бакалавр

бакалавр чи магістр

року набору 2019

галузі знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(шифр і найменування спеціальності)

освітня програма

Митна справа

назва освітньої програми / спеціалізації

академічні групи

МС-19

статус дисципліни

обов'язкова

обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2021 рік

Розробник:

Пак Аліна Володимирівна,
викладач кафедри маркетингу, менеджменту та
торговельного підприємництва, кандидат
технічних наук.

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

Керівник (гарант) освітньої
програми

Чуйко Марина Миколаївна,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та
торговельного підприємництва, кандидат
технічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва

назва кафедри

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 17.05.2021 р. № 7.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Митна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціалізації «Митна справа» галузі знань - 07 «Управління та адміністрування».

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація торгівлі» є формування у студентів системи знань у сфері зовнішньоекономічної діяльності на ринку товарів та послуг відносно принципів однозначного віднесення товарів до класифікаційних угруповань у відповідності з примітками до розділів, груп, конкретних товарних позицій та вивчення основних правил інтерпретації українського класифікатору товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД), які мають юридичну силу та спрямування їх на здійснення умов формування ринкової економіки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Організації торгівлі» є особливості визначення рівнів деталізації товарних позицій, підпозицій, категорій і підкатегорій з використанням правил інтерпретації при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни «Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності» ґрунтується на знаннях з навчальних дисциплін «Вища та прикладна математика», «Хімія», «Торговельне підприємництво», «Економіка інформатика», «Товарознавство. Харчові продукти». Знання, які студенти отримають при вивченні дисципліни, в подальшому можуть бути використані при проходженні практик, написанні курсових та випускної кваліфікаційної роботи.

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

фахових компетентностей:

ФК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій і митній діяльності, зокрема здійснювати товарознавчу оцінку та контроль якості товарів.

результатів навчання:

ПРН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній діяльності та при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів за допомогою сучасних методів.

ПРН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Історичні передумови створення міжнародної товарної номенклатури

Розробка єдиної міжнародної класифікації кодування товарів. Мета введення УКТ ЗЕД та функції введення УКТ ЗЕД. Передумови, які визвали об'єктивну необхідність розробки єдиної міжнародної класифікації за кодування товарів. Роль товарної номенклатури при вивченні та аналізі зовнішньої торгівлі окремих держав та міжнародного обороту в цілому, для зовнішньоторговельного планування, обліку, статистики та митного регулювання.

Внесення змін та доповнень до УКТ ЗЕД. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності - комплекс економічних і правових заходів. Потреба наукового вивчення процесів, що відбуваються в міжнародній торгівлі. Установи, які мають право вносити зміни до УКТ ЗЕД на міжнародній основі та національному рівні.

Тема 2. Міжнародний статистичний конгрес та перша міжнародна товарна номенклатура

Історія розвитку міжнародних товарних номенклатур. Історія виникнення міжнародного статистичного конгресу в Брюсселі в 1853р Рекомендації, щодо уніфікації митних товарних номенклатур для статистичних цілей. Перша міжнародна товарна номенклатура. Підписання спеціальної Конвенції по митній статистиці в 1913 р. Зобов'язання держав-учасниць зберігати свої національні класифікації. Роль Ліги Націй в створенні міжнародних класифікацій.

Співвідношення даних про зовнішню торгівлю по єдиній класифікації спеціально створеному Міжнародному бюро торговельної статистики. Зміст міжнародної товарної номенклатури. Робота по стандартизації митних тарифів. Економічний комітет Ліги Націй. Проект митної номенклатури товарів. Зміст митної номенклатури товарів. Значення її для створення послідуєчих міжнародних класифікацій.

Тема 3. Міжнародні товарні номенклатури

Брюссельська митна номенклатура. Рада митного співробітництва та її функції. Визначення поняття «номенклатури».

Створення номенклатури Ради митного співробітництва. Функції Ради митного співробітництва. Етапи створення номенклатури Ради митного співробітництва. Брюссельська митна номенклатура, її застосування в міжнародній класифікації товарів. Значення номенклатури товарів та правильної їх класифікації в Україні на сучасному етапі розвитку зовнішньої торгівлі.

Стандартизована міжнародна торговельна класифікація. Етапи створення стандартизованої міжнародної торговельної класифікації. Стандартизована міжнародна торговельна класифікація, та її застосування в національних класифікаційних системах та міжнародній практиці. Визначення поняття «класифікація».

Державний класифікатор ДК-017-98 «Українська класифікація товарів ЗЕД» (УКТ ЗЕД). Здійснення заходів, щодо приєднання України до міжнародної конвенції з гармонізованої системи опису та кодування товарів. Про порядок введення української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 4. Критерії розробки номенклатури гармонізованої системи

Міжнародні торговельні класифікації. Структура номенклатури (розділи, групи, товарні позиції, категорії, підкатегорії). Критерії групування товарів: за походженням товарів, за видом матеріалу, з якого було виготовлено товар, за призначенням товарів, за хімічним складом. Система кодування. Об'єктивна необхідність розробки єдиної міжнародної класифікації та кодування товарів.

Перша міжнародна товарна номенклатура. Розробка послідовних міжнародних товарних класифікацій. Номенклатури ради лінійного співробітництва (НРЛС). Взаємовідношення між торговельно-статистичною та митно-тарифною номенклатурами. Роль товарної номенклатури в зовнішньоторговельному обороті. Роль товарної номенклатури в зовнішньоторговельному обігу окремих країн та міжнародного обігу в цілому; для зовнішньоторговельного планування; для обліку; для статистики; для митного регулювання; для регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Система класифікації гармонізованої номенклатури. Визначення поняття «міжнародний класифікатор». Митні класифікатори та застосування їх у зовнішньоторговельній практиці та для заповнення митних декларацій. Загальносоюзний класифікатор держав світу та територій (ЗКДСТ). Класифікатор характеру угоди. Класифікатор видів транспорту. Класифікатор звільнень від оподаткування. Система кодування гармонізованої номенклатури. Порядок розробки міжнародних класифікаторів. Особливість міжнародних класифікаторів таких організацій, як: Організація Об'єднаних Націй (ООН), Європейський Союз (ЄС), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), Рада по митному співробітництву (РМС), міжнародна організація праці (МОП), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). Статистика зовнішньої торгівлі. Статистика зовнішньоекономічних зв'язків. Завдання митної статистики. Функції митної статистики.

Тема 5. Структура та основні положення конвенції про ГС

УКТ ЗЕД, її структура, правила інтерпретації і принципи класифікації товарів. Визначення гармонізованої системи. Гармонізація національних класифікаторів і відповідність їх міжнародним класифікаторам. Відображення національних особливостей. Гармонічність товарної номенклатури. Ступінь зближення між товарами різних асортиментних груп з точки зору їх товарного використання. Гармонізація класифікаторів. Товарна номенклатура ЗЕД – фундамент класифікації товарів у схемі єдиного митного тарифу. Система класифікації номенклатури гармонізованої системи. Використання системи цифрового кодування. Кодування товарів, як технічний засіб уяви об'єкта у вигляді знака або групи знаків. Правила класифікації. Товарні позиції і категорії гармонізованої системи і основні принципи та порядок визначення

кодів за гармонізованою системою кодування товарів. Система цифрового кодування.

Десятизначний код товарної номенклатури. Поняття товарної групи; товарної позиції; товарної підпозиції. Вирішальні знаки для конкретного товару. Уніфікація УКТ ЗЕД з ГС. Резервний знак при кодуванні товарів. Рівні деталізування. Групування товарів на рівні розділів; на рівні групи; на рівні товарної позиції. Правила інтерпретації та загальні правила інтерпретації. Правильне визначення положення товарів в УКТ ЗЕД - необхідна умова для нарахування платежів. Основні принципи та порядок визначення кодів. Структура УКТ ЗЕД: кодове позначення товару, текстовий опис товару і визначення.

Тема 6. Будова і принцип класифікації продовольчих товарів

Будова і принцип класифікації товарів у товарних групах 01-24.

Живі тварини; продукти тваринного походження (з 01 по 05).

Продукти рослинного походження (з 06 по 14).

Жири та олії тваринного або рослинного походження; продукти їх розщеплення; готові харчові жири; воски тваринного або рослинного походження (група 15).

Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники (з 16 по 24).

Тема 7. Будова і принцип класифікації непродовольчих товарів

Особливості класифікації матеріалів, вапна, цементу, хімічного палива, фармацевтичних продуктів, добрив. Мінеральні продукти (з 25 по 27).

Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості (з 28 по 38).

Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них; каучук, гума та вироби з них (з 39 по 40). Папір і картон, вироби із паперу і картону; особливості визначення паперових товарів. Текстильна сировина і вироби з неї; зовнішні ознаки і визначення способу виробництва і природи сировини. Деревина і вироби з деревини; деревне вугілля; пробка та вироби з неї; вироби із соломи, альфи та інших матеріалів для плетення; кошикові та інші плетені вироби (з 44 по 46). Маса з деревини або з інших волокнистих целюлозних матеріалів; папір або картон, одержані з відходів та макулатури; папір, картон та вироби з них (з 47 по 49). Вироби з каменю, гіпсу, цементу, азбесту, слюди або аналогічних матеріалів; керамічні вироби; скло та вироби із скла (з 68 по 70). Текстиль та вироби з текстилю (з 50 по 63).

Взуття, головні убори, парасольки від дощу та сонця (з 64 по 67). Перли натуральні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння, дорогоцінні метали, метали, плаковані чи дубльовані дорогоцінними металами, та вироби з них; біжутерія; монети (група 71).

Недорогоцінні метали та вироби з них (з 72 по 83). Механічне обладнання; машини та механізми, електрообладнання та їх частини; пристрої для записування або відтворення звуку, прилади для записування або відтворення зображення і звуку по телебаченню та частини і приладдя до них (з 84 по 85). Транспортні засоби, устаткування та пристрої, пов'язані з транспортом (з 86 по

89). Прилади та апарати оптичні, для фотографування або кінематографії, вимірювання, контролю або вимірювання точності; апарати медико-хірургічні; годинники; музичні інструменти; їх частини та приладдя (з 90 по 92). Зброя, боєприпаси; їх частини та приладдя (група 93). Різні товари і вироби (група 94). Твори мистецтва, предмети колекціонування та антикваріат (група 97). Інші товари (група 99).

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																					
	денна форма											заочна форма										
	повна					скорочена						повна					скорочена					
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі			
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ
Тема 1. Історичні передумови створення міжнародної товарної номенклатури	18	4		4		10																
Тема 2. Міжнародний статистичний конгрес та перша міжнародна товарна номенклатура	27	4		4		19																
Тема 3. Міжнародні товарні номенклатури	27	4		4		19																
Тема 4. Критерії розробки номенклатури гармонізованої системи	27	4		4		19																
Тема 5. Структура та основні положення конвенції про ГС	27	4		4		19																
Тема 6. Будова і принцип класифікації продовольчих товарів.	27	4		4		19																
Тема 7. Будова і принцип класифікації непродовольчих товарів	27	4		4		19																
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	28		28		124																

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5226>

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Історичні передумови створення міжнародної товарної номенклатури

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче [1, 5].

1. Державний класифікатор продукції та послуг (ДКПП – ДК 016:2010). Структура ДКПП. Класифікатори, які застосовуються в митній справі.

2. Внесення змін та доповнень до УКТ ЗЕД. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності - комплекс економічних і правових заходів. Потреба наукового вивчення процесів, що відбуваються в міжнародній торгівлі.

Тема 2. Міжнародний статистичний конгрес та перша міжнародна товарна номенклатура

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче [1, 5].

1. Підписання спеціальної Конвенції по митній статистиці в 1913 р. Зобов'язання держав-учасниць зберігати свої національні класифікації. Роль Ліги Націй в створенні міжнародних класифікацій.

2. Міжнародному бюро торговельної статистики. Зміст міжнародної товарної номенклатури. Робота по стандартизації митних тарифів. Економічний комітет Ліги Націй.

Тема 3. Міжнародні товарні номенклатури

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче [1, 5].

1. Роль товарної номенклатури при вивченні та аналізі зовнішньої торгівлі окремих держав та міжнародного обороту в цілому, для зовнішньоторговому планування, обліку, статистики та митного регулювання.

2. Номенклатура Ради митного співробітництва, або Брюссельська митна номенклатура.

Тема 4. Критерії розробки номенклатури гармонізованої системи

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче [1, 5, 6].

1. Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів 1983 р.

2. Загальносоюзний класифікатор держав світу та територій (ЗКДСТ). Класифікатор характеру угоди. Класифікатор видів транспорту. Класифікатор звільнень від оподаткування. Система кодування гармонізованої номенклатури. Порядок розробки міжнародних класифікаторів. Особливість міжнародних класифікаторів таких організацій, як: Організація Об'єднаних Націй (ООН), Європейський Союз (ЄС), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), Рада по митному співробітництву (РМС), міжнародна організація праці (МОП), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). Статистика зовнішньої торгівлі.

Тема 5. Структура та основні положення конвенції про ГС

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче [1, 13].

1. Гармонічність товарної номенклатури. Ступінь зближення між товарами різних асортиментних груп з точки зору їх товарного використання.

2. Наслідки невірної класифікації товарів для використання митного оформлення.

Тема 6. Будова і принцип класифікації продовольчих товарів

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче [1, 2, 5].

1. Будова і принцип класифікації товарів у товарних групах (з 16 по 24)
Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замітники.

Тема 7. Будова і принцип класифікації непродовольчих товарів

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче [1, 5, 7, 8].

1. Будова і принцип класифікації товарів у товарних групах
Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них; каучук, гума та вироби з них (з 39 по 40). Папір і картон, вироби із паперу і картону; особливості визначення паперових товарів. Текстильна сировина і вироби з неї; зовнішні ознаки і визначення способу виробництва і природи сировини. Деревина і вироби з деревини; деревне вугілля; пробка та вироби з неї; вироби із соломи, альфи та інших матеріалів для плетення; кошикові та інші плетені вироби (з 44 по 46). Маса з деревини або з інших волокнистих целюлозних матеріалів; папір або картон, одержані з відходів та макулатури; папір, картон та вироби з них (з 47 по 49). Вироби з каменю, гіпсу, цементу, азбесту, слюди або аналогічних матеріалів; керамічні вироби; скло та вироби із скла (з 68 по 70). Текстиль та вироби з текстилю (з 50 по 63).

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5226>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь 2021/2022 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	
1.1	<i>Тема 1</i>		
	Виконання практичного завдання	6	
	Відповідь на відкриті питання	1	
	Тестування на Порталі	1	
1.2	<i>Тема 2</i>		
	Виконання практичного завдання	6	
	Відповідь на відкриті питання	1	
	Тестування на Порталі	1	
1.3	<i>Тема 3</i>		
	Виконання практичного завдання	6	
	Відповідь на відкриті питання	1	
	Тестування на Порталі	1	
1.4	<i>Тема 4</i>		
	Виконання практичного завдання	6	
	Відповідь на відкриті питання	1	
	Тестування на Порталі	1	
1.5	<i>Тема 5</i>		
	Виконання практичного завдання	6	
	Відповідь на відкриті питання	1	
	Тестування на Порталі	1	
1.6	<i>Тема 6</i>		
	Виконання практичного завдання	7	
	Відповідь на відкриті питання	2	
	Тестування на Порталі	1	
1.7	<i>Тема 7</i>		
	Виконання практичного завдання	7	
	Відповідь на відкриті питання	2	
	Тестування на Порталі	1	
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування).	20	
2.2	Теоретичне завдання на оцінювання практичних навичок	10	
2.3	Практичне завдання на оцінювання професійних вмінь	10	
3	Оцінка з дисципліни	100	

Під час організації освітнього процесу на Порталі використовуються наступні елементи:

- виконання практичних завдань: елемент «Завдання»;
- тестування: елемент «Тест».

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Мережко Н. В. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності: підручник / Н. В. Мережко, Н. В. Калуга, Т. А. Караваєв. – Київ : Київський торгово-економічний університет, 2019. – 312 с.
2. Дудчак В. І. Митна справа : навчальний посібник / В. І. Дудчак. – Київ : КНТЕУ, 2002. – 310 с.
3. Непочатих Т. А. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності : завдання для самостійної роботи студентів / Т. А. Непочатих. – Харків, 2018. – 12 с. – Рукопис.

8.2. Допоміжна література

4. Румянцев А. П. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / А. П. Румянцев, Н. С. Румянцева. – Київ : Центр навчальної літератури, 2012. – 296 с.
5. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / Н. М. Тюріна, С. П. Карвацька. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 402 с.
6. Курило Т. В. Митне право України : навчальний посібник / Т. В. Курило. – Львів : Новий світ-2000, 2007. – 240 с.
7. Мазаракі А. А. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні : навчальний посібник / А. А. Мазаракі. – Київ : Книга, 2003. – 272 с.
8. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. – Станом на 01.06.2021 р. – Назва з екрана.
8. Про Митний тариф : Закон України від 04.06.2020 року № 674-IX. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20>. – Станом на 01.06.2021 р. – Назва з екрана.

9. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності / Державна фіскальна служба України : офіційний портал. – 2018. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektamzed/klasifikatsiya-tovariv/63603.html>. – Станом на 01.06.2020. – Назва з екрана.

10. Украинская классификация товаров ВЭД [Електроний ресурс] // QD Professional. – 2018. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/uktzed>. – Станом на 01.06.2021 р. – Назва з екрана.